

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 264/23
12.5.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Маје Чогурић и Миленије Петричевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из Београда, Др Александра Костића 10, против тужене Републике Србије-Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, Косовска 31, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиоца и тужене, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 48660/21 од 13.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 12.5.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ жалбе тужиоца АА из ... и тужене Републике Србије – Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, као неосноване и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 48660/21 од 13.10.2022. године у делу става четвртог изреке којим је усвојен тужбени захтев тужиоца за накнаду штете због неисплаћених инвалиднина за период од јануара 2020. године до августа 2021 године, за период од октобра 2021. године до априла 2022. године, све са законском затезном каматом за период доцње, за месец септембар 2021.године за износ од 53.079,42 динара са законском затезном каматом почев од 31.10.2021.године и у ставу петом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 48660/21 од 13.10.2022. године у преосталом делу става четвртог изреке којим је **ОБАВЕЗАНА** тужена да тужиоцу на име накнаде штете по основу неисплаћених инвалиднина, за месец септембар 2021.године исплати износ од 277,98 динара са законском затезном каматом почев од 31.10.2021. године, до исплате.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца АА из ... и тужене Републике Србије – Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 48660/21 од 13.10.2022. године, ставом првим изреке дозвољено је преиначење тужбе учињено поднеском од 19.05.2022. године. Ставом другим изреке, одбијен је предлог тужене за прекид поступка. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог тужене за застој поступка. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати појединачне месечне износе на име накнаде штете по основу неисплаћених инвалиднина, за период од 01.01.2020. године до 30.04.2022. године, са законском затезном каматом за период доцње, све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 58.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до коначне исплате.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбе из свих разлога прописаних одредбом члана 373. став 1. Закона о парничном поступку -ЗПП. Тужилац побија пресуду у ставу петом изреке, а тужена у ставовима четвртном и петом изреке (како то произилази из садржине жалбе). Жалбене разлоге су образложили и жалбени предлог изнели.

Тужилац је одговорио на жалбу тужене.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 386. у вези члана 402. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", број 72/11, 49/13-одлука Уставног суда, 74/13-одлука Уставног суда, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да жалбе тужиоца и тужене нису основане.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка предвиђене чланом 374. став 2. тач. 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно наводима жалбе тужене, првостепени суд није учинио ни битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, јер пресуда нема недостатака због којих се не може испитати. Изрека пресуде је разумљива, не противречи сама себи ни разлозима датим о свим битним чињеницама, који су јасни и непротивречни, а о битним чињеницама не постоји противречност ни између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини изведених доказа и самих тих доказа.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Скупштине општине Гњилане-Општински секретаријат за друштвене делатности 05 бр.580-1/2 од 30.07.1990. године тужиоцу је признато својство МВИ IV групе са 80% трајног инвалидитета, и остварио је право на личну инвалиднину почев од 10.06.1990. године, и по том основу му је фебруара месеца 1999. године исплаћен износ од 872,00 динара. Према потврди Департмана за пензије број 14/22 од 22.03.2022. године тужилац не остварује примања по основу инвалиднине на КиМ јер не постоји еквивалент таквом давању на Косову. Из уверења о животу од 16.03.2022. године, утврђено је да је тужилац био у животу на наведени дан. Према налазу и мишљењу судског вештака за економску-финансијску област Милоша Милетића од 10.05.2022. године, обрачуната лична инвалиднина за

тужиоца на основу решења Скупштине општине Гњилане-Општинског секретаријата за друштвене делатности 05 број 580/12 од 30.07.1990. године, у периоду од 01.01.2020. године до 30.04.2022. године укупно нето износи 1.354.372,76 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужена без оправданог разлога престала да тужиоцу исплаћује примања, по основу личне инвалиднине, иако му је као мирнодопском војном инвалиду IV групе са 80% трајног инвалидитета, ово право признато решењем тужене. Тужена је била у обавези да тужиоцу исплаћује личну инвалиднину по основу наведеног решења све док за то постоје законски услови, па како је тужена без законског основа обуставила исплату, оцењено је да је тужиоцу причињена штета неправилним радом органа туженог, и да је у обавези да тужиоцу надокнади штету због неисплаћених инвалиднина за период од јануара 2020. године закључно са априлом 2022. године, на основу члана 154. и 172. Закона о облигационим односима-ЗОО. Првостепени суд је на месечне појединачне износе признао тужиоцу право на законску затезну камату почев од доспелости сваког појединачног месечног износа неисплаћене инвалиднине-почев од последњег дана текућег месеца, за претходни месец, па до исплате сходно одредби члана 277. став 1. ЗОО и одредби члана 71. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева, првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио доказима које је правилно оценио применом члана 8. ЗПП. Жалбама тужиоца и тужене чињенично стање није доведено у сумњу, нити су истицане нове чињенице или предлагани нови докази у смислу члана 372. став 1. ЗПП.

Неосновано се жалбом истиче да је првостепени суд погрешно применио материјално право позивајући се на одредбу члана 172. ЗОО и да у конкретном случају није било незаконитог рада органа тужене. Управо супротно, штета је наступила због незаконитог рада органа тужене, будући да решење од 30.07.1990. године којим је тужиоцу признато право на личну инвалиднину за стално почев од 1.6.1990. године, није стављено ван снаге, нити је замењено новим решењем, а инвалидско примање тужиоцу није исплаћивано почев од 1. марта 1999. године и надаље, што указује да тужилац у смислу одредбе члана 172 ЗОО од тужене основано потражује накнаду штете због незаконите обуставе исплате личне инвалиднине.

Право тужиоца на личну инвалиднину које му је утврђено решењем тужене од 30.07.1990. године, према тада важећем Закону о основним правима војних инвалида и породица палих бораца ("Службени лист СФРЈ" бр.31/86), као стечено право представља његову имовину чије је мирно уживање гарантовано чланом 58. Устава Републике Србије и чланом 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода (пресуда Европског суда за људска права у случају "Грудић против Србије" бр.31925/08 од 17.4.2012. године). Према члану 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода свако мешање државног органа у мирно уживање имовине треба да буде законито и да тежи легитимном циљу и јавном интересу. Обустава исплата инвалиднине из разлога који није у складу са законом, супротно наводима жалбе, представља незаконит рад органа

тужене, а такво поступање је и основ њене одговорности за штету и обавезе да исту надокнади у висини која је за тужиоца настала. Због тога су неосновани сви наводи жалбе да су за обуставу исплате постојали оправдани разлози. Према одредби члана 69 Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца (“Сл. лист СРЈ бр.24/98 са каснијим изменама и допунама и “Сл. гласник РС” бр.101/05 са каснијим изменама и допунама), следи да се права по овом закону могу користити док постоје услови за коришћење тих права прописаних законом, а тужена током поступка није доказала да је код тужиоца наступила нека промена која утиче на коришћење и престанак права, што би представљало једини законом прописани разлог за обуставу исплате. Терет доказивања чињеница и околности због којих би тужиоцима могло да престане право на инвалиднину, било је на туженој која до краја поступка није доставила одлуку, нити се изјаснила да ли постоји одлука надлежног органа да је тужиоцу наведено право престало или укинато. У сваком случају уколико постоје чињенице и околности које би утицале на постојање, остварење или престанак тог права, то су чињенице и околности које се испитују у управном поступку од стране надлежног органа, који је једини и надлежан да утврђује престанак већ једном стеченог права. Стога је правилан закључак првостепеног суда да је тужбени захтев тужиоца основан, јер је обуставом исплате инвалиднине тужена тужиоцу проузроковала материјалну штету коју је дужна да му накнади.

Без утицаја су жалбени наводи да тужилац није доставио решење које је снабдевано клаузулама правноснажности и извршности, с обзиром на то да изворником овог решења располаже тужена, и будући да је на основу тог решења вршена исплата инвалиднине, коју чињеницу тужена није оспорила, нити доказала да по том решењу тужиоцу није вршила исплату до фебруара месеца 1999.године, када је са исплатом пензије престала.

Нису од утицаја на другачију одлуку о жалби наводи жалбе тужене да је ступањем на снагу Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица (“Сл.гласник РС” бр.18/20), престало да важи решење којим је тужиоцу признато право на инвалиднину. Ово из разлога јер је право на личну инвалиднину тужилац стекао решењем које је донето на основу савезног закона и то Закона о основним правима војних инвалида и породице палих жртава (Сл.гласник СФРЈ 31/86), а не на основу покрајинског закона, чија је важност престала даном ступања на снагу Уставног закона о изменама и допунама Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије (“Службени гласник РС” бр. 20/93), на који се тужена позива. Поред тога, престанком важења покрајинских закона не престају права која су стечена на основу тих закона, већ се она остварују у обиму и на начин утврђен тим законима до ступања на снагу одговарајућих републичких закона.

Нису основани ни наводи жалбе тужене којима се указује да су потраживања по основу инвалиднине повремена потраживања те да камата на месечне износе може тећи тек од дана подношења тужбе суду а не од дана доспећа сваког месечног износа. Ово из разлога јер се у конкретном случају ради о накнади штете, те се обавеза тужене сматра доспелом од тренутка њеног настанка, сходно члану 186. ЗОО. Према члану 71. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца (“Службени лист СРЈ” бр.24/98, 29/98 и 20/00 и “Службени гласник РС” бр. 101/05 и

111/09), ова врста примања се исплаћује по истеку месеца за који се врши исплата. Како је тужбени захтев за исплату камате опредељен почев од последњег дана текућег месеца за претходни месец, то је правилно првостепени суд поступио када је у складу са одредбом члана 277 ЗОО тужиоцу признао право на законску затезну камату почев од последњег дана наредног месеца, за претходни месец.

Приликом о одлучивања о основаности жалбе, односно законитости и правилности првостепене пресуде, другостепени суд је ценио и остале жалбене наводе тужене, али их није посебно образлагао, сагласно одредби члана 396. став 1. ЗПП, с обзиром да не могу довести до другачије одлуке у овој правној ствари.

На основу изложеног, Апелациони суд у Београду је одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду у делу става четвртог на основу члана 390. ЗПП и донео одлуку као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, одлука првостепеног суда садржана у делу става четвртог изреке побијане пресуде којом је тужена обавезана да на име накнаде штете за месец септембар 2021. године, исплати тужиоцу износ од 53.357,40 динара са припадајућом каматом, не може се прихватити као правилна. Основано се жалбом тужене указује да је првостепени суд у овом делу учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са одредбом члана 3. став 1. ЗПП, којом је прописано да у парничном поступку суд одлучује у границама захтева који су постављени у поступку.

Ово из разлога што је тужилац поднеском од 19.5.2022. године коначно определио тужбени захтев у складу са налазом и мишљењем судског вештака од 10.5.2022. године, у коме је коначно определио појединачне месечне износе накнаде штете за период од 01.01.2020. године до 30.04.2022. године, и за месец септембар 2021. године тражио износ од 53.079,42 динара са законском затезном каматом почев од 31.10.2021. године до исплате. Стога је првостепеном пресудом у делу којим је тужена обавезана да тужиоцу за месец септембар 2021. године, исплати износ од 53.357,40 динара са законском затезном каматом од 31.10.2021. године до исплате, тужбени захтев прекорачен за износ од 277,98 динара, јер је досуђено више од онога што је тражено, па је првостепена пресуда морала бити укинута у делу у којем је прекорачен тужбени захтев.

У складу са изнетим Апелациони суд у Београду применом одредбе члана 393. став 1. ЗПП укинуо првостепену пресуду у делу става четвртог изреке, и одлучио као у ставу другом изреке ове пресуде.

Неосновано се жалбом тужиоца указује да је првостепени суд погрешно обрачунао трошкове парничног поступка, јер му нису признати трошкови на име једног образложеног поднеска и на име судске таксе за тужбу и пресуду. Првостепени суд је правилно одлучио о трошковима парничног поступка применом одредаба чл. 153, 154. и 163. ЗПП, узимајући у обзир само оне трошкове који су били нужни и потребни ради вођења парнице и чију висину је определио у складу са Тарифом и наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, имајући у виду исход спора и постигнути успех странака. Наводи жалбе тужиоца којима указује да му није призната накнада на име

судске таксе за тужбу и пресуду, нису од утицаја на доношење другачије одлуке о жалби на решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке, будући да првостепени суд судске таксе није ни одмерио, нити обавезао тужиоца да исте сноси.

Имајући у виду да тужилац није успео у поступку по изјављеном правном леку, а да је тужена успела у незнатном делу, Апелациони суд у Београду је оценио да им накнада трошкова другостепеног поступка не припада, па је у смислу одредбе члана 165. став 1. у вези са одредбом члана 153. ст. 1. ЗПП, одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија,
Снежана Живковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић